

PSYCHOLOGICAL ASSESSMENT IN CAREER COUNSELING. CASE STUDY

Cristiana Bălan

Lecturer, PhD, "Spiru Haret" University of Bucharest

Abstract: Atunci când avem în vedere etapele unui demers de cercetare în psihologie, este de notorietate faptul că acesta își are, de regulă, punctul de plecare în date ale observației și/sau analiza de caz, considerate moduri de abordare mai mult calitativă, fără a recurge obligatoriu la exprimarea numerică. Istoria psihologiei cunoaște cercetări și teorii remarcabile, care au pornit de la studii de caz, operând, bineînțeles, pe baza unor documentații semnificative în domeniu.

Studiul de caz este centrat pe un fenomen actual, care poate fi investigat pe viu cu mijloace concrete, este o investigație care cercetează un fenomen contemporan în contextul de viață real, unde frontierele dintre fenomen și context nu sunt clar delimitate, investigație în care utilizăm surse multiple de date.

Studiul de caz rămâne singura alternativă într-o serie întreagă de împrejurări: când fenomenul nu poate fi miniaturizat experimental, gradul de control asupra lui este mic sau nul iar numărul de variabile demne de luat în considerare este mare. În situația de față, dorim să exemplificăm printr-un studiu de caz individual, rolul și importanța evaluării psihologice în orientarea carierei.

Keywords: analiza de caz, variabila, evaluare psihologică, anamneza, particularități psihoindividuale.

Introducere

Atunci când avem în vedere etapele unui demers de cercetare în psihologie, este de notorietate faptul că acesta își are, de regulă, punctul de plecare în date ale observației și/sau analiza de caz, considerate moduri de abordare mai mult calitativă, fără a recurge obligatoriu la exprimarea numerică. Istoria psihologiei cunoaște cercetări și teorii remarcabile, care au pornit de la studii de caz, operând, bineînțeles, pe baza unor documentații semnificative în domeniu. Spre exemplu, cunoscutul psiholog Jean Piaget a schițat stadiile dezvoltării psihice a copilului pornind de la studierea propriilor săi copii. Un alt autor, Maslow, care a creionat "piramida trebuințelor umane", s-a bazat de asemenea pe studii de caz.

Se face, mai întâi, distincție între metoda biografică și studiul de caz – care se confundă de multe ori – având în vedere centrarea celor două tehnici pe individ. Metoda biografică explorează o istorie, o "poveste de viață" – deci evenimente/fapte predominant din trecut, în timp ce studiul de caz se referă cu precădere la un fenomen contemporan.

Studiul de caz este centrat pe un fenomen actual, care poate fi investigat pe viu cu mijloace concrete. Desigur, nu lipsește din analiza de caz un fragment de istoric al fenomenului, reconstituit pe baza de documente, materiale de arhivă și relatări personale, dar acestea constituie doar un traseu limitat al evenimentului/individului. Un studiu de caz este o investigație concretă, care cercetează un fenomen contemporan în contextul de viață real, unde frontierele dintre fenomen și context nu sunt clar delimitate, investigație în care utilizăm surse multiple de date (R. Yin, 1989).

Analiza de caz utilizează (1) *studiul documentelor*, (2) *observatia*, (3) *interviul* iar în anumite cazuri și date cantitative (ex.: datele unei testări psihologice sau microanchete).

Istoricul cazului

Subiectul pe care îl prezentăm este Ana B., o tânără de 18 ani, studentă în primul an la facultatea de medicină, la Universitatea Transilvania Brașov. Examinarea tinerei s-a derulat pe o perioadă de patru săptămâni, întâlnirile noastre având o durată de 1 ora/săptămână.

Din anamneză au rezultat următoarele aspecte: este fiica mai mare a unei familii de intelectuali (mama medic, tatăl cadru didactic), iar părinții doresc ca fiica lor să urmeze o carieră medicală. Inițial și fiica a fost de acord deoarece nu a vrut să își „nesocotească” părinții, dar de fapt, Ana se simte din ce în ce mai nesigură și se gândește să renunțe la facultate. În momentul de față se află într-o dilemă, și-a înștiințat părinții în legătură cu această dilemă și împreună cu părinții au decis să ne solicite ajutorul pentru o orientare profesională.

Nu a fost un copil bolnăvicios, a învățat întotdeauna foarte bine, este foarte docilă, timidă, își respectă părinții. Se consideră „rățușca cea urâtă” a familiei, sora ei fiind cea exuberantă, frumoasă, mereu în centrul atenției, ea având doar rolul de „tolerată”. Anturajul ei este destul de limitat, are doar o prietenă din copilărie, împreună cu care discută despre proiectele de viitor, despre băieți și școală.

Mama este mai prezentă în viața ei, în sensul că discută anumite probleme, însă există suficient de multe subiecte considerate tabu. Mama este o persoană foarte ocupată și apreciată pentru profesionalism de către colegii de breaslă și pacienți, fiind solicitată în permanență. Oarecum intolerantă în a accepta idei moderne, neconformiste, i-a impregnat fiicei valori precum: disciplină, perseverență, dorință de perfecționare continuă, condamnarea superficialității etc. Relația dintre cele două se bazează pe discuții care vizează școala, performanța școlară și profesională, comentarii pe marginea unor cărți.

Tatăl, valorizat pentru aptitudinile sale, este o persoană introvertă, întotdeauna ocupat cu redactarea unor materiale de specialitate (colaborează cu publicații din domeniul său de activitate), care nu poate fi deranjat cu „nimicuri”.

Destul de rar au loc discuții care vizează doar proiecte de viitor, cariera ce va fi urmată. Mărturisește că se simte destul de inconfortabil în prezența tatălui și se străduiește din răspuțeri să îl mulțumească cu prestațiile sale școlare. Nu are însă parte de nici un feed-back din partea acestuia.

Sora cea mică este frumoasa familiei, cu care ar dori să semene întrucât este naturală și reușește să comunice mai bine cu părinții și cu cei din jur. Deși performanțele ei școlare sunt mai slabe, nu este criticată sau, chiar dacă uneori o dojenesc părinții, reușește să le descrețească fruntea zămbind și făcându-le câte un compliment. Deși sora ei este mai mică cu 2 ani, are deja un prieten serios, cu care iese în oraș, merge pe munte sau la chefuri. Singură mărturisește că este o persoană „drăgălașă” și veselă pe care nu te poți supăra.

Aceste informații au reieșit din discuțiile noastre pe parcursul a trei săptămâni, întrucât la început era mai retrasă, răspunzând la întrebări laconic, fără să ofere prea multe detalii despre relațiile ei cu membrii familiei.

Obiectivele studiului

Solicitarea de testare a performanțelor și particularităților psih individuale ale Anei a venit din partea mamei, scopul fiind de a decide dacă profesia pe care o va avea tânăra, este cea pentru care are aptitudini, care sunt punctele ei tari și slabe, întrucât fiica i-a comunicat „pentru prima dată” că nu dorește cu ardoare o carieră medicală, însă este confuză în ceea ce privește cariera ei și nu știe ce altă facultate ar dori să urmeze sau dacă ar trebui să își schimbe facultatea.

Metodologia

Pentru a realiza un profil psihologic am aplicat o baterie de teste, încercând să cuprindem toate ariile. Astfel, pentru a explora performanțele ei, am utilizat următoarele:

- *Pentru inteligență: Raven Standard*, unde a obținut o cotă de 56, respectiv un coeficient de inteligență de 124 (a greșit doar 2 itemi) și testul de Recombinare Verbală, unde a obținut un scor brut de 64, echivalent cu QI 121. Deci, la probele de inteligență relevă un intelect de nivel superior.

- *Pentru memorie : Proba de memorie Rey*, unde atât la faza de reproducere, cât și la recunoașteri a obținut calificativele foarte bine (la ambele centil 100), după cum se poate observa și din grafic (curba Anei fiind peste medie)

- *Pentru atenție distributivă : Proba Praga*, la care a obținut centilul 75 (scor brut 19), deci o atenție distributivă de nivel bun.

- *Pentru atenția concentrată* care vizează atât cantitatea, cât și calitatea, am utilizat *Proba Toulouse-Pieron*, rezultatele obținute fiind : la cantitate centil 80 (scor brut 127) și la calitate centil 80 (scor brut 971). Rezultă deci, o atenție concentrată de nivel bun.

- *Pentru explorarea temperamentului* am utilizat *Ghidul de Identificare Temperament Belov*, de unde a rezultat un temperament melancolic. Relevanți au fost unii itemi, la care a răspuns pozitiv. Astfel, rezultă că este tăcută, suportă ușor singurătatea, manifestă receptivitate față de nou, însă respectă cu strictețe un anumit regim de viață. Iși reprimă pornirile, vorbește calm, fără mimică, cu opriri, este docilă și ascultătoare.

- *Pentru a determina interesele activității*, am utilizat *Chestionarul de interese/vocațional Holland*, de unde a rezultat un scor ridicat la tipul intelectual-investigativ (36). Au reieșit următoarele informații: este o persoană orientată către sarcină, care gândește problemele, încercând să înțeleagă. Preferă sarcinile ambigue, fiind orientată spre abstract. Preferințele sale se orientează către acele activități care presupun investigații creative ale fenomenelor fizice, biologice și culturale. Achiziționează competențe matematice și științifice, refuzând activități sociale, persuasive și repetitive stereotipe. Profesii recomandate: fizician, matematician, cercetător științific. Același rezultat a fost obținut și în urma aplicării *Testului de Interese Profesionale după Martin Irle*, adaptat de Septimiu Chelcea, respectiv preferința pentru profesii tehnico-științifice.

- *Chestionarul Meyers-Briggs (MBTI)*, unde a rezultat un Profil ISTJ (cu S dominant și T auxiliar) – senzorialitate introvertă cu gândirea ca funcție secundară. Testul a relevat o persoană conștiincioasă, cu un simț al datoriei de natură interioară. Capabilă să utilizeze și să memoreze un număr mare de informații, manifestă scrupulozitate și emoții intense, nu se exteriorizează. Este serioasă, sistematică, perseverentă, atentă la detalii și greu de distras atunci când și-a propus un obiectiv. Introvertă, reflexivă și retrasă, prezintă o profunzime a intereselor. Mai întâi înțelege, apoi trăiește, are o lume internă foarte populată, capacitate mare de concentrare, gândește înainte, orientarea energiei spre interior, își inmagazinează emoțiile, tăcută și rezervată, evită experiențele noi, energizată în intimitate și sfera privată, precaută față de spațiul celorlalți, poate pune în impas o situație prin tăcere. Evită să întâlnească oameni noi, are nevoie de timp și spațiu. Este o fire introspectivă, are puțini prieteni apropiați, face o distincție clară între cunoscuți și prieteni, viața neexaminată nu merită să fie trăită.

Un scor ridicat a obținut și la *Factorul Creativitate (Plant-11)*, fiind persoana care, în grup, vine cu idei noi. La itemul *Company Worker* a înțrunit tot un scor ridicat (10), demonstrând că este o persoană care transformă conceptele și planurile în practică, fiind eficientă și sistematică în îndeplinirea sarcinilor. Este organizată în muncă, nefiind critică la adresa

celorlalți. Cel mai scăzut scor l-a obținut la factorul Lider (Chair person -5), neavând abilități de a-i coordona, monitoriza și impulsiona pe membrii grupului sau de a acorda recompense sau sancțiuni.

Pentru evaluarea personalității am utilizat mai multe instrumente, printre care: *Testul Woodworth*, care a pus în evidență: hiperemotivitate cu o cotă ridicată (140), psihastenie obsesivă (168), instabilitate psihică (156). Astfel, testul relevă o persoană impresionabilă și sensibilă, care în situații dificile întâmpină dificultăți de adaptare. Intră ușor în derută, este temătoare, ezită în fața obstacolelor, este anxioasă, se refugiază în imaginar. Cu voință și o energie fizică scăzute, tinde să fie preocupată de activități interioare, adesea sterile.

La *Chestionarul Personalități Accentuate Schmiescheckau* rezultat cote ridicate la hiperemotivitate (18), anxietate (21), distimie (18) și ciclotimie (18). Astfel, se prezintă ca o persoană timidă, retrasă, tăcută care reacționează în mare măsură la evenimente triste. Imboldul ei către acțiune este diminuat, fiind foarte conștiincioasă în tot ceea ce face, este corectă.

Ana ia lucrurile foarte în serios și tinde să vadă jumătatea goală a paharului, deși există o alternanță între stările distimice și ciclotimice, cauzată de evenimente externe sau interne, fără nici o cauză obiectivă. Este docilă, dependentă de cei care o protejează, cu reacții afective profunde. Este o fire miloasă, duioasă, blândă, are reacții proporționale cu evenimentele. Detestă brutalitatea, violența, grosolănia și vulgaritatea. Este sensibilă la critică și plânge ușor când este admonestată pentru că depune foarte mult efort în soluționarea unei probleme, implicându-se serios.

- *Testul HSPQ* relevă următoarele rezultate: extraversie-7, anxietate-54(peste medie) și nevrotism -20 (în medie). Alte observații: stabilitate emoțională scăzută, cu reacții emotive la frustrare, stil non-expansiv; este moderată, serioasă, prudentă, reflexivă, meditativă, reținută și necomunicativă, atașată de valori personale. Este sensibilă la amenințare, retrasă față de sexul opus, percepend rapid riscul, însă fără a acționa. Disciplinată, prudentă, dar exigentă cu sine, cu nenumărate resurse personale.

- După aplicarea *Testului RDE* (Reactivitate și dinamică emoțională) rezultă un scor scăzut la scala RDE (8), ceea ce presupune un echilibru emoțional fragil, predominarea efectului astenic, tensiune emoțională și anxietatea crescută, ceea ce indică o hipersensibilitate emoțională. Scala M (minciună) este redusă (4), ceea ce înseamnă că este o persoană sinceră, neavând tendințe spre minciună sau spre deformarea realității.

- Rezultatele sunt oarecum similare și la *Chestionarul EPQ*: intraversie (8-sub medie), psihotism (1-sub medie), tlburări de comportament (6-sub medie), minciună (4-sub medie, este sinceră), nervozitate (6-sub medie).

Ana dispune de o agresivitate ambivalentă, descărcându-și tensiunea sub forma unei sublimări științifice. În aria controlului afectiv nu există tensiune, descărcându-și emoțiile prin plâns. Are tendința de a se interioriza, de a nu-și manifesta sentimentele sub o formă perceptibilă. Deși prezintă o rezervă afectivă, blocând manifestările vizibile ale emoțiilor, are o viață afectivă relativ intensă. Are un Supraeu excesiv, este atentă la detalii, fiind exigentă și pedantă. Dispune de simț critic, însă nu se manifestă, este inhibată. Această inhibiție are repercusiuni și asupra vieții sale intime, întrucât uneori nu îi permite să resimtă nici o emoție. Are nevoie de a se acroșa de obiecte în scopul de a fi iubită și de a primi sprijin afectiv. Toleranța la frustrare este slabă. Se ancorează de obiectele vechi și resimte o teamă de a nu pierde controlul. Își face foarte multe griji despre felul în care este percepută de ceilalți, ce spun și ce gândesc despre ea.

La *Testul Persoanei* se desprinde ideea conform căreia Ana consideră că nu face parte din familie. Percepe cea mai fericită persoană pe sora ei și cel mai trist îl consideră pe tatăl ei.

Ulterior se desenează între soră și mamă și se declară cea mai lipsită de importanță din familie. În timpul desenului se observă abilități artistice, o bună manualitate, meticulozitate.

La *Testul Arborelui* prezintă aceeași meticulozitate. Este o persoană rezervată, timidă, organizată și creativă, cu nevoia de a reuși, de a fi competentă și cu o necesitate ridicată de contact social. Imaginativă, cu spirit de observație și simț critic, sensibilă și blândă, binevoitoare, dar cu lipsă de vivacitate. Anxioasă, cu multiple blocaje afective, resimte o discordanță între lumea ei internă și cea exterioară. Deși prezintă tensiune intrapsihică, în mod formal autocontrolul este bun.

Concluzii

Evaluarea psihologică relevă o persoană care depune efort mare, perseverență, într-un mod ordonat și consistent în procesarea informațiilor. Uneori își propune scopuri mai mari decât posibilitățile sale actuale. Intucât aceste obiective uneori sunt exagerate, pot apărea eșecuri în atingerea lor și, implicit, frustrări. Este o persoană cultivată și cu activități psihologice complexe, în sensul că input-urile ce țin de procesare sunt de o calitate ridicată. Deși procesarea este corectă și consistentă, foarte adesea se observă interferarea elementelor capacității de testare a realității. Prezintă un oarecare conformism, în sensul că are abilitatea de a se comporta adecvat, dezirabil în situațiile în care acestea sunt cerute.

Activitatea ideatională nu este pregnantă în situații uzuale, există riscul de vulnerabilitate la erori de judecată și, din acest motiv, are nevoie de mai mult timp pentru a lua decizii, soluționa probleme. Manifestă flexibilitate în acceptarea altor manifestări. Activitățile mentale periferice funcționează la cote ridicate și sunt cauzate de nevoi interne nesatisfăcute.

La momentul testării prezintă o stare de tensiune și o capacitate de control în rezolvarea situațiilor de stres relativ scăzută. Rolul emoțiilor este unul variabil: uneori gândirea este influențată de afecte, alteori acestea au doar un rol periferic, ceea ce duce la stări de confuzie, la modalități inedite de afișare și manifestare afectivă. Cu alte cuvinte, uneori emoțiile sunt manifestate, alteori puternic reprimite. Sentimentele sunt încapsulate, reprimite în special în cazul situațiilor în care sunt negative și nedefinite.

Imaginea de sine este pozitivă, cu nevoie de confirmare, aspect care influențează luarea deciziilor și atitudinea. Uneori manifestă naivitate în legătură cu propriile afecte. În ceea ce privește percepția interpersonală, se constată o foarte puternică nevoie de apropiere și o sensibilitate crescută la relaționări (gesturi, cuvinte etc). Prezintă un interes real și spontan pentru cei din jur, o dorință de cunoaștere a celorlalți, bazată pe realitate. Cu toate acestea, se observă uneori dificultăți în adaptarea contrarolurilor impuse de relațiile sociale. Situațiile care implică provocări îi crează sentimente de nesiguranță. Stresul are un efect puternic asupra ideatiei sale, ceea ce poate duce la afectarea atenției și a concentrării. Resimte o stare de tensiune și încearcă să experimenteze nevoi interne la care – datorită capacității de control – nu poate răspunde cu ușurință. Funcționarea și controlul sunt adecvate în situații rutiniere. Coroborând rezultatele testelor, considerăm că Ana poate lucra cu succes în domeniul cercetării științifice (biologie, fizică, matematică etc), în domeniul ingineriei, al justiției, sănătății. Important pentru ea este să activeze într-o colectivitate mică unde poate fi valorizată, chiar și non-verbal pentru prestațiile ei. Probabil nu va fi lider în grupul său, dar opiniile sale profesionale pertinente vor fi luate în considerare. Are nevoie de un climat armonios, bazat pe respect reciproc și de provocări doar în domeniul ei profesional. Este un executant ideal, cu condiția ca sarcinile pe care le are de îndeplinit să nu presupună doar stereotipii sau schematism, ci și un grad moderat de elaborare, structurare, inovație. Este un coleg de nădejde, o persoană cu care oricine și-ar dori să

colaboreze. Va fi eficientă și centrată pe obiectivele ei dacă nu va fi insultată, bruscată, dacă va fi apreciată pentru contribuția ei. Nu își arogă merite care nu i se cuvin, de aceea nu va face eforturi în a promova în ierarhia organizației, ci va aștepta să fie propusă. Caută alternative la probleme și le raportează la reușite anterioare. În mod cert poate deveni un expert în domeniul ei, fără însă a dezvolta un sentiment de suficiență personală. În momentul de față, conform rezultatelor testelor, se pare că Ana are toate atuurile pentru a finaliza cu succes această facultate, lipsa de elan a Anei, dorința de a renunța la medicină fiind o modalitate de a solicita atenția părinților, de a-și cere dreptul în luarea unor decizii care o privesc personal. Modificarea atitudinii părinților ar putea să o determine să-și găsească liniștea și să poată continua. Recomandăm integrarea Anei într-un proces de autocunoaștere și dezvoltare personală, sub coordonarea unui specialist (psiholog, consilier dezvoltare personală).

Studiul de caz rămâne singura alternativă într-o serie întreagă de împrejurări: când fenomenul nu poate fi miniaturizat experimental, gradul de control asupra lui este mic sau nul iar numărul de variabile demne de luat în considerare este mare. În situația de față, am dorit să exemplificăm printr-un studiu de caz individual, rolul și importanța evaluării psihologice în orientarea carierei.

BIBLIOGRAPHY

1. Crețu, R.Z. (2005). *Evaluarea personalității. Modele alternative*. Iasi: Editura Polirom.
2. Minulescu, Mihaela. (2007). *Psihodiagnoza moderna. Chestionarele de personalitate* (Ed.II ed.). Bucuresti: Editura Fundației România de Mâine.
3. Mitrofan, N, Mitrofan, L. (2005). *Testarea psihologica. Inteligența și aptitudinile*. Iași: Editura Polirom.
4. Vrasmas, Ecaterina, Panc, Ioana, Almasan, Beatrice (2015) (coordonatori). *Educație și consiliere*. Bucuresti: Editura Universitară.